

Lieta C-800/23

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2023. gada 28. decembris

Iesniedzējtiesa:

Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, Afdeling Gent
(Austrumflandrijas provinces pirmās instances tiesa, Gentes nodaļa,
Beļģija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 15. decembris

Apsūdzētie:

DRINKS 52 BVBA

NZ

Cits lietas dalībnieks:

Minister van Financiën

Pamatlietas priekšmets

Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir iesniegts saistībā ar kriminālprocesu, kurā pret *DRINK 52 BVBA* un NZ (turpmāk tekstā – “apsūdzētie”) uzsākta kriminālvajāšana par noziedzīgu nodarījumu muitas jomā – akcīzes preču nelikumīgu glabāšanu komerciālos nolūkos un šo preču nelikumīgu ievēšanu Beļģijā no Vācijas un Nīderlandes, nesamaksājot Beļģijas akcīzes nodokli un nodevu par iepakojumu un bez attiecīgas licences akcīzes preču noliktavas darbībai.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un tiesiskais pamats

Šajā atbilstoši LESD 267. pantam iesniegtajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir runa par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas

kodeksu (turpmāk tekstā – “Savienības Muitas kodekss”), 42. pantu, lai noskaidrotu, vai tas, ka situācijā, kad konfiscēto preču nodošana nav iespējama, tiek piespriests samaksāt akcīzes preču vērtības ekvivalentu, 1) nav [krimināltiesiska] sankcija, bet gan krimināllietā taisīta notiesājoša sprieduma civiltiesiskās sekas, 2) var tikt piemērota kumulatīvi – kopā ar naudas sodu un 3) var tikt samazināta.

Prejudiciālie jautājumi

1. Vai Savienības Muitas kodeksa 42. pantu var interpretēt tādējādi, ka tas pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā *Algemene wet inzake douane en accijnzen* (Vispārīgā muitas un akcīzes likuma, turpmāk tekstā – “AWDA”) 220. pantā, AWDA 221. panta 1. punktā, *Burgerlijk wetboek* (Civilkodeksa) 1382. un 1383. pantā, kā arī *Strafwetboek* (Kriminālkodeksa) 44. un 50. pantā ietvertais, saskaņā ar kuru tas, ka situācijā, kad konfiscēto preču nodošana nav iespējama, tiek piespriests samaksāt akcīzes preču vērtības ekvivalentu, Savienības tiesību vispārīgo principu -- LES 6. panta 3. punkta izpratnē – gaismā ir kvalificējams nevis kā krimināltiesiska sankcija vai cita veida sods, bet gan kā krimināllietā taisīta notiesājoša sprieduma civiltiesiskās sekas?

2. Vai Savienības Muitas kodeksa 42. pantu var interpretēt tādējādi, ka tas, ņemot vērā Savienības tiesību vispārīgos principus LES 6. panta 3. punkta izpratnē, it īpaši arī Hartas 49. panta 3. punktā nostiprināto samērīguma principu, neliedz piemērot tādu valsts tiesisko regulējumu kā AWDA 220. pantā un 221. panta 1. punktā, *Burgerlijk wetboek* 1382. un 1383. pantā, kā arī *Strafwetboek* 44. un 50. pantā ietvertais, saskaņā ar kuru situācijā, kad konfiscēto preču nodošana nav iespējama, līdztekus tāda naudas soda piespriešanai, kas aprēķināms, piemērojot reizinātāju attiecībā uz nesamaksātām nodevām, var piespriest samaksāt akcīzes preču vērtības ekvivalentu?

3. Vai Savienības Muitas kodeksa 42. pantu var interpretēt tādējādi, ka, ņemot vērā Savienības tiesību vispārīgos principus LES 6. panta 3. punkta izpratnē, it īpaši arī Hartas 49. panta 3. punktā nostiprināto samērīguma principu, tas pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā AWDA 220. pantā un 221. panta 1. punktā, *Burgerlijk wetboek* 1382. un 1383. pantā, kā arī *Strafwetboek* 44. un 50. pantā ietverto, saskaņā ar kuru valsts tiesa gadījumā, ja situācijā, kad konfiscēto preču nodošana nav iespējama, tiek piespriests samaksāt akcīzes preču vērtības ekvivalentu, nevar samazināt sodu atbilstoši konkrētajiem lietas apstākļiem, it īpaši apsūdzētā finansiālajam stāvoklim?

Piemērojamās Savienības tiesību normas

Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 49. panta 3. punkts

Līguma par Eiropas Savienību 6. panta 3. punkts

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu, 42. panta 1. un 2. punkts

Piemērojamās valsts tiesību normas

Algemene wet inzake douane en accijnzen (Vispārīgais muitas un akcīzes likums, turpmāk tekstā – “AWDA”), 220. pants, 221. panta 1. punkts un 265. pants

Burgerlijk wetboek (Civilkodekss), 1382., 1383. un 1384. pants

Strafwetboek (Kriminālkodekss), 44. un 50. pants

Ministerieel besluit betreffende het fiscaal stelsel van drankverpakkingen onderworpen aan verpakkingsheffing en producten onderworpen aan milieutaks (Ministrijas lēmums par dzērienu iepakojumam, kas apliekams ar nodevu par iepakojumu, un produktiem, kuri apliekami ar dabas resursu nodokli, piemērojamo nodokļu regulējumu), 5. pants

Īss faktisko apstākļu un pamatlietas izklāsts

- 1 2020. gada 15. aprīlī tika uzsākta kriminālizmeklēšana saistībā ar noziedzīgu nodarījumu muitas jomā, ko bija izdarījis viens no apsūdzētajiem. Apsūdzētie tiek tiesāti par šo noziedzīgo nodarījumu, jo viņi komerciāliem mērķiem nelikumīgi ir ievēduši Beļģijā no Vācijas un Nīderlandes akcīzes preces, proti, 520 195,56 litru dzeramo ūdeni, 750 082,06 litru limonādi un 1772,40 litru sīrupu.
- 2 Ievedot minētās preces, netika samaksāts Beļģijas akcīzes nodoklis un nodeva par iepakojumu, kas saskaņā ar atbilstošajām valsts tiesību normām ir jāmaksā, un apsūdzētajiem nebija licences akcīzes preču noliktavas darbībai. Izvairoties no akcīzes nodokļa un nodevas par iepakojumu samaksas, apsūdzētie ieguva būtisku materiālu labumu, kas tiek novērtēts 210 523,69 EUR apmērā.
- 3 *Minister van financiën* (finanšu ministrs) prasa piespriest samaksāt naudas sodu un nesamaksātās nodevas, kā arī konfiscēt iepriekš minēto dzērienu daudzumu.
- 4 Turklāt viņš prasa piespriest apsūdzētajiem samaksāt iepriekš minēto dzērienu vērtību – kas tiek aprēķināta kopsummā 479 966,34 EUR apmērā –, jo attiecīgās preces nevar tikt konfiscētas tāpēc, ka tās vairs neatrodas apsūdzēto rīcībā un viņi tās vairs nevar nodot.
- 5 Iesniedzējtiesa ir nospriedusi iesniegt Eiropas Savienības Tiesai (turpmāk tekstā – “Tiesa”) prejudiciālus jautājumus, lai noskaidrotu, vai akcīzes preču vērtības samaksas piespriešana situācijā, kad konfiscēto preču nodošana nav iespējama 1) nav (krimināltiesiska) sankcija, bet gan notiesājoša sprieduma radītas civiltiesiskas sekas, 2) var tikt summēta ar naudas sodu un 3) var tikt samazināta.

Pamatlietas dalībnieku galvenie argumenti

- 6 Apsūdzētie citastarp argumentē, ka neesot pamatoti piespriest tiem ne tikai naudas sodu, bet arī samaksāt preču vērtības ekvivalentu (t.i., summu, kas atbilst no muitas uzraudzības neizņemto preču vērtībai), ja tās fiziski vairs nav pieejamas.
- 7 Otrā apsūdzētā atsaucas uz Tiesas spriedumu, kas jau pieņemts līdzīgā lietā par to, ka atbildīgās personas pienākums papildus naudas sodam samaksāt summu, kas atbilst preču vērtībai, esot kvalificējams kā sankcija (spriedums, 2020. gada 4. marts, *Schenker*, C-655/18, EU:C:2020:157, 40. punkts, turpmāk tekstā – “spriedums *Schenker*”).

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma izklāsts

- 8 Iesniedzējtiesa konstatē, ka Beļģijas muitas tiesību aktos gan nav ietverts normatīvs regulējums, balstoties uz kuru apsūdzētajiem varētu piespriest samaksāt konfiscēto preču vērtību, tomēr šāda pieeja ir vispārēji atzīta Beļģijas augstākās instances tiesu judikatūrā.
- 9 *Hof van Cassatie* (Kasācijas tiesa, Beļģija) un *Grondwettelijk Hof* (Konstitucionālā tiesa, Beļģija) judikatūrā citastarp ir nospriests, ka:
 - (i) konfiscēto preču vērtības samaksas piespriešana nav kvalificējama kā krimināltiesiska rakstura sankcija, bet gan kā civiltiesiskas sekas notiesājošam spriedumam, ar ko paredz īpašu konfiskāciju;
 - (ii) [preču] vērtības samaksas piespriešana esot gadījums, kad piemēro *Burgerlijk Wetboek* 1382. un 1383. pantu, *Strafwetboek* 44. pantu – kas nosaka krimināllietu tiesneša jurisdikciju – un *Strafwetboek* 50. pantu par solidāru zaudējumu atlīdzības piespriešanu, ja noziedzīgu nodarījumu izdarījušas vairākas personas;
 - (iii) preču konfiskācija esot sods, kas skaidri paredzēts *AWDA* 221. panta 1. punktā, un no tā veida izrietot, ka noziedzīga nodarījuma izdarītājiem *AWDA* 220. pantā minētajos gadījumos būtu jāapzinās, ka konfiscēto preču nenodošanas gadījumā krimināllietu tiesnesis viņiem piespriedīs veikt preču vērtības samaksu;
 - (iv) [preču] vērtības samaksas piespriešanas mērķis neesot atlīdzināt zaudējumus, kas radušies noziedzīga nodarījuma rezultātā, bet gan atlīdzināt zaudējumus, kas radušies konfiscējamo preču faktiskās nepieejamības dēļ; un
 - (v) krimināllietu tiesnesim neesot iespējams samazināt summu, kas atbilst preču vērtībai.
- 10 No iepriekš minētajiem apsvērumiem var secināt, ka apsūdzētajiem gadījumā, ja konfiscētās preces vairs nav pieejamas, Beļģijā var piespriest samaksāt šo preču vērtības ekvivalentu, papildus arī atsevišķi piespriežamu naudas sodu un prasījumu par nesamaksāto nodevu samaksu.
- 11 Iesniedzējtiesa uzskata, ka Beļģijas krimināltiesības muitas jomā nenošķir starp situāciju, kad konfiscētās preces tiek izņemtas no tirdzniecības, un situāciju, kad tās fiziski vairs nav pieejamas.

- 12 Turpretim Tiesa spriedumā *Schenker* gan nepārprotami nošķir šīs abas situācijas. Proti, šķiet, ka Tiesa nolēmumu piespriest maksāt [preču] vērtību atbalsta tikai tad, ja preces ir tikušas konfiscētas un izņemtas no tirdzniecības. Attiecīgā sprieduma 44. punktā Tiesa ir norādījusi, ka pienākums samaksāt summu, kura atbilst preču vērtībai, konkrētās lietas apstākļos, kad preces netika konfiscētas, nebija samērīga neatkarīgi no tā, ka šī sankcija tika piespriesta papildus jau atsevišķi piespriestam naudas sodam.
- 13 Ņemot vērā izklāstītos apsvērumus, rodas šaubas par Beļģijas judikatūras saderību ar Savienības tiesību normām. Šā iemesla dēļ iesniedzējtiesa iesniedz Tiesai iepriekš izklāstītos prejudiciālos jautājumus.

DARBBA VERSIJA